

Силабус дисципліни «Товарознавство»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · D71 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

D72 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Товарознавство

Спеціальності: **D1** · **071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності	Фахові компетентності	Результати навчання
Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у сфері товарознавства та споживчих властивостей товарів: виявлення суттєвих даних, порівняння асортименту й якості, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, розрахункових робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати товарознавчі поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів щодо якості та безпечності товарів. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію у сфері товарознавства; - виділяти головне та узагальнювати результати товарознавчих досліджень; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Розуміння сутності товарознавства, його функцій та ролі в обліку, фінансовій та комерційній діяльності. Знання принципів класифікації, кодування та ідентифікації товарів, їх споживних властивостей, показників якості та безпечності як основи для здійснення облікових і фінансових операцій. Здатність аналізувати якість товарів за нормативними документами: стандартами, технічними умовами, санітарними нормами. Знання основ стандартизації, сертифікації, маркування, пакування, зберігання та транспортування товарів в умовах сучасного ринку. - оцінювати споживні властивості та якість товарів за ключовими показниками; - визначати класифікацію та асортимент основних груп товарів; - характеризувати вимоги стандартів до якості й безпечності товарів; - орієнтуватися в основах стандартизації, сертифікації та маркування; - пояснювати вплив умов зберігання і транспортування на якість товарів.	Пояснювати сутність товарознавчих категорій: споживна вартість, асортимент, якість, безпечність, стандарт, сертифікат, маркування, фальсифікація та ідентифікація товарів. Аналізувати основні показники якості товарних груп для потреб обліку, контролю та фінансового аналізу. Характеризувати основні групи продовольчих і непродовольчих товарів, застосовувати методи оцінки якості та конкурентоспроможності, визначати основні тенденції на споживчому ринку. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері стандартизації, захисту прав споживачів та торговельної діяльності. - пояснювати товарознавчий зміст основних термінів і понять; - аналізувати асортимент, якість і безпечність різних груп товарів; - визначати показники конкурентоспроможності товарів; - застосовувати базові методи оцінки споживних властивостей продукції; - використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих рішень у сфері обліку й фінансів.

Теоретичні основи товарознавства

Тема 1.1

Товарознавство як наукова дисципліна.

Предмет, мета, завдання та принципи товарознавства. Зв'язок із дисциплінами обліку, фінансів та права. Розвиток товарознавства в Україні.

Тема 1.2

Споживні властивості та якість товарів:

поняття споживної вартості, класифікація споживних властивостей, показники якості, методи їх оцінки та значення для обліку товарних цінностей.

Тема 1.3

Класифікація та кодування товарів.

Товарні класифікатори (УКТ ЗЕД, УКТЗЕД), методи кодування, ідентифікація та фальсифікація товарів, штрихове кодування.

Тема 1.4

Стандартизація та сертифікація товарів.

Національна система стандартизації, ДСТУ, технічні регламенти, органи з оцінки відповідності, порядок сертифікації та декларування продукції.

Інформаційне забезпечення товарів. Зберігання та транспортування

Тема 2.1

Маркування товарів: обов'язкові реквізити, види маркування, штрих-коди, QR-коди. Значення маркування для ведення обліку товарних запасів і фінансової звітності.

Тема 2.2

Пакування та тара: функції, класифікація, вимоги до пакувальних матеріалів, вплив пакування на збереження якості, облік тари у фінансово-господарській діяльності.

Тема 2.3

Зберігання товарів: умови та режими зберігання, товарні втрати (природний убуток, бій, псування), нормування втрат, їх відображення в обліку.

Тема 2.4

Транспортування товарів: вимоги до перевезення різних груп товарів, правила Інкотермс 2020, документальне оформлення, ризики та страхування вантажів.

Товарознавча характеристика продовольчих товарів

Тема 3.1

Зерноборошняні та кондитерські товари: класифікація, асортимент, споживні властивості, показники якості, вимоги до зберігання та облік у торговельній мережі.

Тема 3.2

Плодоовочеві товари та продукти їх переробки: хімічний склад, класифікація, вимоги до якості, умови зберігання, нормування втрат, значення для продовольчої безпеки.

Тема 3.3

М'ясні, рибні та молочні товари: товарознавча характеристика, асортимент, показники якості, маркування, умови зберігання та облікові особливості швидкопсувних товарів.

Тема 3.4

Жирові товари, напої (алкогольні та безалкогольні), харчові концентрати та смакові товари: склад, асортимент, вимоги нормативних документів до якості та безпечності.

Товарознавча характеристика непродовольчих товарів

Тема 4.1

Текстильні та швейно-трикотажні товари: волокна, тканини, класифікація, споживні властивості, показники якості, маркування, зберігання та значення для обліку товарних залишків.

Тема 4.2

Взуттєві та шкіргалантерейні товари: класифікація, асортимент, матеріали, вимоги до якості, маркування, умови зберігання та транспортування.

Тема 4.3

Електропобутові та технічно складні товари: класифікація, технічні характеристики, вимоги до якості, документи відповідності, гарантійні зобов'язання та їх відображення у фінансовому обліку.

Тема 4.4

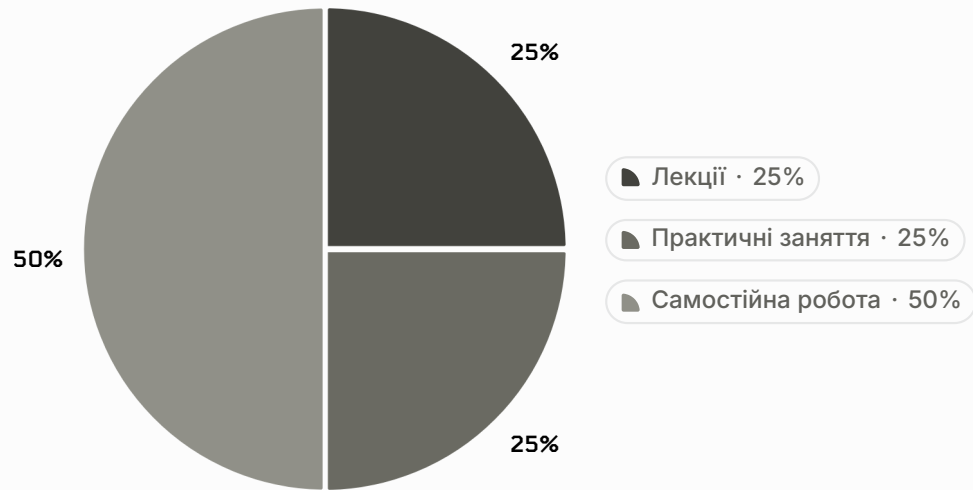
Конкурентоспроможність товарів та захист прав споживачів: методи оцінки конкурентоспроможності, законодавство про захист прав споживачів, відповідальність суб'єктів торгівлі, роль товарознавця в обліковій практиці.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Товарознавство як наука	2	2	4
	Тема 1.2 — Споживні властивості та якість	2	2	4
	Тема 1.3 — Класифікація та кодування	2	2	4
	Тема 1.4 — Стандартизація та сертифікація	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Маркування товарів	2	2	4
	Тема 2.2 — Пакування та тара	2	2	4
	Тема 2.3 — Зберігання та товарні втрати	2	2	4
	Тема 2.4 — Транспортування та Інкотермс	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Зерноборошняні та кондитерські товари	2	2	4
	Тема 3.2 — Плодоовочеві товари	2	2	4
	Тема 3.3 — М'ясні, рибні та молочні товари	2	2	4
	Тема 3.4 — Жирові товари, напої, харч. концентрати	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Текстильні та швейні товари	2	2	4
	Тема 4.2 — Взуттєві та шкіргалантерейні товари	2	2	4
	Тема 4.3 — Електропобутові товари	2	2	4
	Тема 4.4 — Конкурентоспроможність і права споживачів	2	2	4
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з нормативними документами та джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з товарознавства (Лялюк, Запірченко, Мельник та ін.), нормативно-правовими актами (Закон України «Про захист прав споживачів», Закон України «Про стандартизацію», Декрет КМУ «Про стандартизацію та сертифікацію»), ДСТУ та технічними регламентами. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати вимоги різних стандартів до якості товарів, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання практичних завдань із товарознавчої експертизи: визначення показників якості, аналізу маркування та відповідності стандартам; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу асортименту товарних груп, умов зберігання та нормування товарних втрат; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень про фальсифікацію та ідентифікацію товарів на споживчому ринку. Очікуваний результат — уміння застосовувати товарознавчі знання в практиці обліку та фінансів.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Держспоживслужби України (consumer.gov.ua), Державного підприємства «УкрНДНЦ» (uas.org.ua), Державної митної служби (customs.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua) та Мінекономіки (me.gov.ua). Аналіз нормативних документів (ДСТУ, технічних регламентів), даних про якість і безпечність товарів на ринку, порівняння вимог до маркування. Результат — розвиток навичок роботи з нормативними та офіційними джерелами.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов завдань, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів товарознавчої оцінки; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, вимог стандартів та класифікаційних ознак товарів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і повторення типових завдань. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: товарознавчий аналіз, розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, практичне завдання з аналізу якості товарів, розбір нормативних документів).

Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Товарознавство» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню споживних властивостей і якості товарів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із торговельної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій у торгівлі та на виробництві; студенти виявляють проблему якості або невідповідності стандартам, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Вправи з товарознавчого аналізу (визначення показників якості, оцінка маркування, розрахунок товарних втрат); відпрацювання алгоритмів оцінки відповідності стандартам.
Дискусії Обговорення актуальних проблем якості та безпечності товарів в Україні (фальсифікація, маркування, захист прав споживачів); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання ДСТУ, технічних регламентів, законів про захист прав споживачів і стандартизацію; формування навичок роботи з нормативною базою товарознавства.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації товарознавчої інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей із товарознавства.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей **071** «Облік і оподаткування» та **072** «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рекомендована література та ресурси

1. Лялюк А. М. Товарознавство : навчальний посібник. — Луцьк : Вид-во КП ІА «Волиньенергософт», 2023. — 228 с.
2. Запірченко Л. Д., Немненко А. А. Товарознавство. Методичні рекомендації і завдання для вивчення дисципліни. — Кропивницький : ЦНТУ, 2024. — 70 с.
3. Запірченко Л. Д., Немненко А. А. Стандартизація товарів : методичні рекомендації. — Кропивницький : ЦНТУ, 2024. — 70 с.
4. Пузік Л. М. та ін. Товарознавство плодовоовочевої продукції : навч. посібник. — Харків : ДБТУ, ІОБ НААН, 2022. — 370 с.
5. Товарознавство (харчові продукти та непродовольчі товари) : методичні вказівки. — Харків : ДБТУ, 2023. — 50 с.
6. Кушнірук В. С. Товарознавство харчових продуктів : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. — Миколаїв : МНАУ, 2023. — 130 с.
7. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Товарознавство». — Київ : НУБіП України, 2024.
8. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
9. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
10. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
11. Закон України «Про захист прав споживачів» : Закон від 12.05.1991 № 1023-XII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
12. Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>
13. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 № 124-VIII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>
14. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
15. Міністерство економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
16. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (УкрНДНЦ). — URL: <https://uas.org.ua/>
17. Державна митна служба України. — URL: <https://customs.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Верховної Ради України (законодавство). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України. — URL: <https://uccr.org.ua/>
24. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
25. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>